

SZERETET

VALLÁSOS REFORMATUS EGYHAZI FOLYÓIRAT

Alapított az 1906. esztendőben.

Alapította, szerkeszti és kiadja: Török Imre.

Megjelenik havonként Kisujszálláson. — Előfizetési díja: helyben 2 P. Vidéken 2.40. Egyes szám ára: 25 fillér

Kisujszállás

1940. márc. hó

Virágvasárnap, nagyhét és a március 15-iki nemzeti ünnep

E szent, e nagy napok különösebben is indítsanak bennünket, magyarokat, kivált imádkozásra. Ha e válságos időkben, a világrendülés e nehéz napjaiban sem imádkoznánk, hát mikor? — Könyörögjünk, hogy kiknek eleddig egész történe-

tünk nagyhetek, nagypéntek sorozata volt, — gyászfekete nagy gyöngysor! — Isten hatalma és kegyelme által legyen majd ezutáni életünk: feltámadás ünnepe, boldog márciusi öröm, virágos tavasz, s pálmalombos örök virágvasárnap!

Mátyás királytól Horthy Miklósig

500 esztendeje, hogy született a magyar „nemes fiúból lett világverő Hollós király“, igazságos Mátyás király. S 20 esztendeje, hogy Isten után vezeti a sorunkat a magyar nemes fiúból lett, egész világ által tisztelt, minden magyar által szeretve-szeretett: Horthy Miklós, magyar hazánk kormányzója. Hajh de szép magyar világ volt egykor Mátyás idejében Buda várában s azonképen most is!

Nagynehez időkben küldte Isten ama dicsőséges királyt mennyországból oltalmunkra, s még nehezebb időkben tán mi mostani kormányzónkat. Sír széléről hozta vissza Isten kegyelme ő általuk ezt az árvahodott nemzetet! Add vissza Kolozsvárt, néhai való jó Mátyás király! S add vissza Űristen a mi mostani Legelsőnk által Mátyás király szülőföldjét!

Vivat Gubernator Hungariae!!

A magyarra fordított Biblia ünnepi esztendeje

1529-ben született Nagykárolyban, Szatmár megyében Károli Gáspár, az egész Biblia magyar nyelvünkre fordítója. Svájcban és Németországban, Kálvin és Luther országában végezte tanulmányait. Sokat írt már azelőtt is, de 58 esztendős korában hozzáfogott a nagy és szent munkához: meg akarta ajándékozni nemzetét egy olyan drága kincsessel, amelynek, nem tudnám megmondani, melyik köszönhet többet, magyarságunk-e, vagy a magyar protestáns anyaszentegyház?

Tanulmányainak külföldön lett bevégezése után hazajött ez a „napnyugati böles“ — a napkeleti bölesek egyike is Gáspár volt éppen, kik egykor Krisztust keresték és meg is találták, — s megválasztották Károlit itthon Göncre lelkésznek. Majd később kassavölgyi esperessé is lett. Élete vége felé, Isten szerinti munkálkodásáért s ugyanilyen életéért „istenes vén embernek“ nevezték el.

Három évig dolgozott a Biblia lefordításán, s 1590. január havában lett készen vele. Tehát a f. évi januárban volt 350 esztendeje. Egy, most is élő jeles költőnk azt írta a magyar Bibliáról, hogy „a Károli Gáspár türelmén és alázatán át az örök Isten beszél hozzánk... magyarul“.

Érdekes tudni, hogy mikortájt a bibliafordítás készült Göncön, egy 13 esztendő körüli kisfiú járt a gönci iskolába, ki aztán a Károli Gáspár írásait vitte a vizsolyi nyomdába, ahol a nagy művet fejedelmi pártfogók költségén nyomtatta Mantskovit Bálint vizsolyi nyomdász-mester.

A 13 esztendős kisfiú neve: Szenci Molnár Albert volt, szent zsoltárainknak későbbi fordítója, a tudós magyar reformátor. Bizonyára „az istenes vén embertől“ (ő nevezte így Károlit!) kapta az ihletet, sokrészben a tudást is, későbbi tudományos működéséhez, reformátori munkásságához. A Károli-féle magyar Szentírás teljes címe különben ez volt: „Szent Biblia, azaz: Istennek ő és újtestámentumának próféták és apostolok által megíratott szentkönyvei. Magyar nyelvre fordítottatott egészben és újonnan az Istennek Magyarországbán való Anyaszentegyházának épülésére. Visolban nyomattatott Mantskovit Bálint által. MDXC. Boldogasszony havának 10-ik napján.“ 2392 lapja van ennek a hatalmas könyvnek. Károli versekbe osztotta a szöveget, ezenkívül egyes részek elé rövid tartalmi összefoglalást is adott s egyes helyeket a lap szélén magyarázatokkal látott el.

Az istenes vén embert a kimerítő munka felőrölte. 1591 Szilveszterén — ahogy Szenci Molnár Albert írja — „elköltözött a szentek lelkeinek főpásztorához és püspökéhez“.

Ki tudná megmondani, hogy hány millió lelket vigasztalt meg a 350 esztendő folyamán az azóta körülbelül százszor újra és újra nyomtatott vizsolyi Biblia?

Róm. katb. testvéreink dicsősége és gyásza.

Főtisztelendő lelkésztestvéremet, Dorozslai Kálmánt, kihez a keresztyéni és tisztársi szeretet kapcsol, s ki viszont — úgy érzem! — testvéri jóakarattal volt mindenha irántam, és ki éppen ezért is egész városunkban közszeretnek és becsülésnek örvend, az egyházmegye legfőbb pásztora, az érsek úr, esperessé nevezte ki. Üdvözli őt a „Szeretet“ is: „Ad multos annos“!

—:—

S a gyász? Szegény Kovács Endre igazgató-tanító elpihent. Sokáig szenvedett, megkönyörült rajta a jó Isten: január 28-án estenden utolsót mozdult a szíve. Kedves volt neki a szép Tiszamellék, a gyendai puszta, ott született, ott töltötte ifjúságának napjait . . . , s most már itt nyugszik a kun temetőn, a kereszt árnyékában. Legyen áldott a nyugalma, meg az emléke, s özvegyét, minden szeretteit is Isten vigasztalja!

Boldogemlékű id. Nagy Ferencnek, iskolaigazgatónk édesatyjának elhúnyta.

Karcag, 1940. február 4.

Ugyanaznap, február 6-án, mikor a kisújszállási parókián halottan feküdt lelkipásztorunk atyja, a testvér Karcag városban is temetésre szolt az ének s halatszott a búcsúzás siralma: itteni igazgató-tanítónk édesatyját temették nagy tisztességgel. — A gyászlobogó tehát, melyet kitűztünk itteni iskolánk homlokzatára, kettős gyászt jelenthetett: a volt prezsbiternek, lelkészünk édesatyjának s egyben az igazgatónk atyjának halála feletti gyászt. Mint az óceánon láttam homályos estén — forgó nagy viharban — egyik habot tolni a másik után, úgy torlódik össze egyszer-egyszer a gyász a gyülekezetek életében is. Ám láttam szivárványt is az óceán fölött, hétszínű ragyogó szép kör közepén ment hajónk. Vihar után szivárvány! . . . Gyász után vigasztalódás!

Ezt adja Isten, a vigasztalást, az édesatyját gyászoló igazgatónak, s minden ő szeretteinek!

Néhai Csőregh Károly emlékezete

Karcag, 1940. január 27.

Nagy temetés volt, igazi végtisztes-ségtétel Karcag városában, a fentebb olvasható napon. Akit temettek, híven szolgálta vármegyénket, a várost, amelynek egyik legelső polgára volt, s egyházát, a

Csőregh Károly ifjabb korában.

drága Siont. A vármegyei bizottság örökös tagja, városi képviselő, 16 évig takarékpénztári aligazgató (ő vezette nagy gonddal a takaréknagy, szép házának építkezését), és presbiter volt a nagyemlékű Csőregh Károly. — Messze tájon ismert és tisztelt ember volt ő!

Hajh, 12 esztendővel ezelőtt, mikor együtt jártuk a világot, sokszáz magyar zarándokok, akik között a már régebben elpihent Hajdu Bénéiaminnal együtt ott volt a most már szintén elnyugodott Csőregh Károly is. Hajh, az Olympik nagy hajón, meg a másikon, a Medsestiken, a roppant óceán fölött mikor álltunk a nagy viharban, menet Amerika-járáskor! Kossuth apánk emléke jobban hajtotta a lelkünk-szívünk gondolatát, érzéseit, mint a gőz ereje az óceánjárót, amelyen 3700-an igyekeztünk a föld túlsó oldalára. Drága emlékek! Kossuth-zarándoklat! — Budapest—Bécs—Párizs—Serbur—Nyujork, azután Wasingtontól — a Niagaráig, meg vissza! — Nézem magunkat, amint ott állunk a roppant hajó korlátjánál, szárazföld emberei, mi hármacskán: Csőregh Károly, Hajdu Béni, meg én! Vasárnap reggel aztán nagy esengetés hangzott végig a hajón: Church — Csöres! Templom,

Csőregh Károly, Alexander Imre alispán és Hajdu Bénéiamin — az óceánjárón , Amerika felé 1928. tavaszán.

istentisztelet! Ülve beszélt a pap, jó magam, lestrófolt székből, még így is tartotta valaki a vállaimat, zabolátlan volt nagyon a vihar, hétemeletre vágta fel magát a hullám, a mélység alattunk pedig csak 2000 méter volt. Ott feküdt a szörnyű mélységben — így mondá az öreg hajópincér — a Titanik (Tájtenik). És szólt az ének, túlharsogtuk a vihart:

Azért a mi szívünk nem félne,
Ha az egész föld megrendülne,
És a hegyek a tengernek
Közepébe bédőlnének . . .

És szólt a prédikáció: Kolumbusról, Horthy Miklósról, kik járták az óceánt, magunkról, akik most járjuk, s Krisztus Jézusról, ki a szenthajdanban járt vala a tenger habjain. Áhítatos lélekkel ott hallgatta az Igét az istentisztelő szent sergben Csőregh Károly is. Most már színről-színre látja azt, aki járt vala egykor a vizeken, aki ül a mindenható Atya Istennek jobbán!

Nagy időknék képei, mint káprázat sorjáznak elém, aztán szétfoszlanak, mint ahogy elenyészett Csőregh Károly földi élete is!

Emlékezem reá, gyászolom!

Ő már ott van az óceánok fölött, lelke szerint. Onnan néz le a megtorpedózott, süllyedő hajókra, e bomlott világra.

Gyászoló hitvesét, rokonait Isten vigasztalja! Kedves halottunk, Isten veled s béke velünk, e háborgó világgal!

Néhaivaló id. Bucsei Lászlónak, kisújszállási lelkipásztorunk édesatyjának emlékezete.

Február 6-án korán reggel szomorúságos értesítés érkezett a szomszéd parókiáról, lelkésztestvérem írta a pár sornyi gyászos írást: „Édesatyám a mult éjjel esendesen elpihent!” — És nemsokára megkondultak harangjaink: a templom melletti lelkészlakon halottan feküdt a tisztas öreg ember. Napokkal azelőtt még láttuk a templomban. Az volt neki főboldogsága, lenni az Úr házában, a híveknek gyülekezetében. De boldog volt, kivált ha fiát, egyetlenét, hallhatta prédikálni, itthon, a szülőföldnek ősi templomában, melyhez őt is ezer szentnél-szentebb emlék fűzte. Úgy jellemeztem őt, hogy ő volt Kisújszállás legboldogabb embere. Fiának hajlékában lakott, látta maga körül szeretteit óráról-órára, kikben szíve örült. Imádkozott, énekelt; imájába, énekébe belecsendült a templom harangja. Dolgoztatott szinte az utolsóig. Látogatta rokonait, jóembereit. Boldog volt nagyon! Most már még boldogabb. Ott van már, hol a menny lakói. Egykor egyházunk hív presbitere, városunk képviselőtestületének tagja volt.

Már van csak emlékezete, és az az emlékezet áldott!

Fiát, s minden gyászoló szeretteit az általános nagy részvét s Isten kegyelme vigasztalja!

Gyülekezetünk legöregebb emberét eltemettük.

96 esztendős lett volna éppen aznap, mikor már búcsúzóra kongtak harangjaink: meghalt az öreg Fésüs Mátyás bácsi! Mindnyájunknak bátyánk volt ő, kik itt lakunk másféltízezeren. Koporsójához, gyászos halálához de illik az ének:

Uram, bocsássad el
Szolgádat békével!

Az agg Simeon éneke! Régen volt bizony 1844, mikor ő bölcsőben pihent. Most már koporsóban, sírjában nyugszik. Áldja meg az Isten ott is, mint hosszú életében megáldotta. És áldja meg gyászoló szeretteit is!!

Akik tudnak tűrni

Húsz éve mozdulatlan.

A diakonisszamunka során nagy örömeim közé tartozik, ha egy-egy olyan családot kereshetek fel, amelyik vágyakozik az evangélium után. Abban a gyülekezetben, ahol most szolgálok, van egy olyan beteg, aki húsz esztendő óta mozdulatlanul fekszik ágyában idegbénulás miatt. 21 éves korában került ki a világháborúból, miután annak borzalmi egészen tönkretették idegeit. Azután több ízben volt kórházban hosszú ideig. Gyenge erejével még haza tudott jönni, itthon bejelentette szüleinek, hogy családot akar alapítani, mert nyugodtabban néz a jövőbe, ha tudja, hogy nem egyedül kell eltöltenie életét. Szülei nem örültek a tervnek, mert féltek attól, hogy a vagyon ráeső részét azonnal ki kell adniok. Különböző fondorlatokkal igyekeztek eltéríteni tervétől. A viták sokszor verekedéssé fajultak. A különben is gyenge idegzetű és a háború hatásai alatt beteges ifjú ezekben a harcokban egészen tönkrement. Majd ágynak esett, idegbénulása egyre teljesebb lett, ma már végtagjai valósággal összezsugorodtak. Annyi ereje sincs, hogy fejét oldalra fordítsa, beszélni nem tud, de mindent ért és hall, ami körülötte történik és amiről szó van. A távoli világeseményekről szóló mostani hírek gyakran felizgatják, arca eltorzul és könnyezik. Ha jó hírt hall, mosolyra húzódik az ajka, érzelmeinek csak így tud kifejezést adni. Valahányszor látom, mindig a Bethesda melletti betegre kell gondolnom, aki 38 esztendőt töltött tehetetlenül betegségében, míg Jézus arra nem jött és meg nem gyógyította. Ez a beteg férfi, aki most már negyven éves elmúlt, tele van vágyakozással az evangélium vigasztalása után. Valahányszor felkeresem, s Bibliát olvasok előtte, és hangosan imádkozom, arcmozdulatai kifejezik, hogy érti az üzenetet. Ha egyszer megnyílna szólásra az ajka, sokat tudna beszélni arról, hogy szenvedései között, töprengéseire milyen megnyugtató feleleteket kapott Istentől.

14 hét óta . . .

Egy másik lakásban a háziasszony beteg. Tiszta, kedves otthon fogad, de a ház asszonya már 14 hét óta fekszik. Valahányszor beszélgetek vele, sohasem zúgolódik, mindig reménykedő és vidám. Arcán kimondhatatlanul sok békesség tükröződik. Bibliája ott van ágya mellett. Azt mondja, hogy ebből él. Békességét és reménységét ebből kapja. Mikor legelőször meglátogattam és megkérdeztem, mióta fekszik, nem panaszosan, hanem esendes megadással mondta: 14 hét óta. Türelmével és mosolyával ez a beteg prédikál. Az ilyen betegekkel való beszélgetésből mi is épülünk, akik építeni megyünk hozzájuk. Egyszerű titka van a türelmüknek, megértettük: „Akik Istent szeretik, azoknak minden javukra van...”

Gyülekezeti diakonisszatestvér.